

is R. C. Harder (nosobo), ds F. r (Djokja), ds ma (Magelang), heemsehe vrou- ds J. Verkuy (edjo), ds H. A. eeft een goed- deren verklaren it ze in groote nkele zendinga- — brachten een in al onze Gere- toezenden. Het we hebben hier zich zoo ereis ler de zendinga- ken bijeen, be-

boekje heel wat afferen" van in- het exploiteeren d andere dingen welijks tien al geleader hoorde enigcreeds — serieuze dingen. ehandeling van stuk" ontbreekt. oed in beweging van revolu- tional mis. Niet a heer Schouten r raar gaat uit e lieden, die tot a en in de kerk lthigen in hun e als hoogkerke- pplee verdedi- r Schouten met

de redeneering, jk geeft, zodra weet te maken overheid. Het den die in Indië omstandigheden, een bijbeltekst; zooveelste maal andel der rede- vel, waarom de et Neder- at men met de niet met Ro- Tenminste vol- n de overgangs- Nederlanders " was, een perit- functioneeren ook de Japan- usia tetagmené " een gezag, "dat ad", — en kijk, we wel schoren r gebruiken als je van ons moe- ers zelf in zijn er, wil men de a „macht" moet ghaid moet gmené"). En nu dsche regering, dat vastigheid en dus moeten wij de revolutio- macht. Breng ar gerust buiten den actieradus

draten van een door voormalige a premie uit aan ng den boel nog vettige overheid der en moeder proertje Brutaal fuusert nu eens n Duitschen af- und geen gezicht zekere „vastig- ginnen? En zou eeren een brevet ar Romeinen 13

dat er in Indië greglement liet bezittend gezag onden. Het was hier ten beste

worden gegeven, heeft Van der Vaart Smit óók ge- werkt destijds.

Maar dit merkwaardig boekje — een premie op den succesvollen Bandiet, geeft nog erger dingen te hooren.

De zending, aldus het geschrift, in een aan- haling van Prof. Dr H. Kraemer, staat voor de vraag, of zij zich in de huidige constellatie van het Oosten als geheelonthouder kan gedragen in de morele en geestelijke belangen, die telkens in de sociale en economische conflicten betrokken zijn. En op deze vraag antwoordt het boekje beslist ont- kennend.

Voorzover daarmee bedoeld mocht zijn, dat de zending het Woord Gods te prediken heeft, en dat dit Woord zelf beginselen stelt voor het volle menschenleven, ook het politieke en sociale en economische, zal men van onze zijde geen ontkennend antwoord verwachten. Maar wij wijzen dan in de vraag zelve de woorden „in de huidige constellatie" af, indien daarmee bedoeld mocht zijn, dat de om- standigheden het zijn, die hier de houding be- palen en den overgang van de houding van den „geheelonthouder" tot de andere hebben te moti- veeren.

Het blijft dus de taak der zending, Gods Woord te verkondigen, en voor die verkondiging zelf al- wegen open te houden, of te doen openbreken.

Maar daar vloeit dan ook uit voort, dat zij op de concrete situatie nimmer ingrijpen mag met ad- viezen, sympathiebetuigingen, of propaganda, welke met het Woord Gods in flagranten strijd zijn.

Het is nu juist ons bezwaar, dat in dit geschrift zoo iets wel degelijk geschiedt.

Daar is allereerst de hierboven besproken opmer- king inzake het buiten-werking-stellen van Rom. 13.

Doch er is meer.

Geheel in den stijl van Ds J. Verkuy, die blijkens „Trouw" een interview met een persman had over de „Indische" kwestie; en aan dit blad de opmer- king ontlokte, dat zijn inzichten niet zich lieten ver- binden met de leus, die tegen de revolutie he- evangelie stelt, wordt ook in het boekje van Ds H. v. d. Brink met al zijn propagatoren van Bavinck af tot Wiersinga toe, nagelaten tegenover de revolutie het evangelie te stellen. Geen beginselen, maar feiten vormen het uitgangspunt. „Zoo- wel bij de Protestantsche als bij de Roomsche Katholieke Christengemeenschap zien wij" — zoo heet het — „een zich volledig stellen achter de Republiek". Of 't waar is, weten we niet; we zullen 't echter dienen te onthouden. Maar ook al is het zoo, wat zegt het ons? Zouden diezelfde gemeenschappen niet even „volledig" (!) zich stellen achter het Koninkrijk, als dit zich weer gelden deed? Was het revolu- tie, die gepleegd werd daar in Ned. Oost Indië? 't Valt nog al mee met de noodzaak van het han- teeren van dit harde woord. Want „terecht" (!) zegt volgens dit boekje Ds D. Tromp: In de be- spreking van wezen en werkelijkheid van gezag gaat het tenslotte om iets, dat wij meer erkennen- dan kennen; ons „kennen" van het gezag i- meer een „afasten", een beschrijven van die geheimzinnige erkenning. Moet Bavinck nu over gezag preeken, en naast hem Brillenburg Wurth de ethiek doceeren? Ik noem dat vak niet veilig in een college, waar Bavinck een stem heeft die onweersproken blijft. En Ds Feenstra, die in de classis Den Haag niet examineeren mag, moet maar eens zich afvragen, wie het zijn die het daar w- mogen, b.v. over het vijfde gebod, — misschien wordt het hem eindelijk toch nog te bar. Gezag is in dit geschrift maar een kwestie van erken- ning van reële macht, niet van een kennen van Gods geopenbaarde Woord blijkaar. Alles staat hier heel gracieus op zijn kop. „De acute crisis in de verhouding Nederland-Indonesië (sic) brengt ons dan ook" — zoo gaat het betoog verder — „niet in de eerste plaats in aanraking met de vraag van het gezag als zodanig, doch met de vraag, wie het gezag zullen uitoefenen". Met andere woorden: tegenover de revolutie is het Evangelie alleen te stellen, zoolang er geen vuilje aan de lucht is; stuur in dien tijd maar dominees met de drie formulieren, met artikel 36 en Zondag 39 naar Indië en laat dan Bavinck maar hogere eenheids-theolo- gische scholen creëren. Maar is er een concrete revolutie, berg dan dat evangelie op dit punt maar op, neem uw uitgangspunt in de feiten en erken- dat geen kennen doch erkennen de primaire kwestie is. Het positiefisme kan 't niet beter zeggen dan deze heeren, die u de kerk uitwerpen als ge- kinderen niet voor wedergeboren wilt houden er- doen houden. Ds Wiersinga komt in actie als 't Haagsche heeren telegraferen: Schilder erkent het gezag der synode niet! Maar als Soekarno on- dproppen komt, dan propageert die zelfde Wiersinga een boekje, met zulke gezags-theorieën. O telegram van Barkey-Wolf.....

En was er in Indië zooiets als collaboratie? Meneer, die „lag" in Indië, pardon, in Indonesië, wezenlijk anders dan in Nederland! Het staat er! Zoo kan men altijd zich in bochten wringen. Zijn soms de normen ginds ook al anders? En het landoorlogsreglement, ondertekend door Koningin Wilhelmina, gold dat voor Indië, ja of neen? He- ben wij ons hier laten gevangen zetten en onze mannen zien vermoorden, om na den oorlog dit te hooren van Bavinck en van Wiersinga, en van prominenten uit de „gereformeerde" zending? En gaat een geest der verblindende door hun gelederen: een oordeel over hun kerk, die over het gezag der synodes (!) processen opent, en het gezag van Koningin Wilhelmina door het slijk laat sleuren, e- met één pennestreek de confessie in dezen op zij zet.

En dan die Soekarno! Martelaar (!) van ons koloniale systeem! Symbool van het koloniale on- recht! En dan Sjahrir, die in de Engelsche pers communistische taal spreekt! Hier is hij een figuur, waarvoor wij God moeten danken; een man van groote gaven als leider en politicus, hoewel hij „heel reël" tot een gezagsapparaat behoort, dat het bestaande als zodanig „niet erkent". Maar „erkennen" is immers ook zoo'n „geheim- zinnige" kwestie? En het „kennen" zal Sjahrir van deze gereformeerde zendingsmannen vast niet- leeren; wij hebben dat niet te wachten van de man- nen, aan wier uitzending ook wij destijds hebben bijgedragen en die ons nog al eens kwamen vertel- len, dat de kerk getuigen moest tegenover heel de wereld. Wij zien wat er van dit getuigen terecht komt, nu 't meenens wordt. Hier is een der eerste producten na de opening van 't zendingscentrum...

Hoe benauwend is dat positivistisch geredeneer. Een revolutie? Neen: wij zijn in de impasse — zoo lezen we. Dat woord gebruikt men altijd, als men niet naar de normen vragen wil: bepaalde synodes doen zoo en politieke utilitiërs ook. Mèt het opduiken van dat woord „impasse" hebben de revolutionairen het pleit in beginsel reeds gewon- nen. Wij dachten zooveen niet aan de hervormde synode, doch de auteur doet het wel. Met instem- ming (!) citeert hij haar, als zij er op wijst, dat een enkelvoudig rechtlijnig spreken en een kort aangebonden handelen naar welke zijde ook verboden zijn; of als zij zegt, dat in tijden, als Indië doorleefde, de functie der overheid schijnt „opgeschort" te zijn; wij weten reeds, dat volgens dit geschrift in zoo'n geval Romeinen 13 uitgescha- keld is. Ook hier weer een redeneeren niet uit be- ginselen, doch uit brutale feiten. Niet uit het Woord, doch uit het positum.

De A.R. partij weet wat zij inzake Indië van deze- heeren heeft te wachten. Voorzover zij opkwam voor het gezag, ook in Indië, vindt zij dit geschrift tegenover zich. De leiding der A.R. partij in deze- wordt hier gediskwalificeerd, als — nu word- het wel heel fraai — „in strijd met de meest principieele beginselen van 't Evan- gelie". Nu staat alles wèr op zijn kop, maar 't gra- cieuze is ditmaal afwezig. Hoe kunnen wie zoo spre- ken nog het Evangelie (tegenover de revolutie staande) noemen? Wat in het „rechtsbewust- zijn" der bevolking steun vindt, heet hier daar door moreel gerechtvaardigd. Ja, dat komt er van als men gewend geraakt is aan gemeene-gratie- theoremen ter zake van algemeene Geesteswerking, algemeen rechtsbewustzijn, en zoo voort.

Maar met die zelfde redeneering heeft Hitler zich- gerechtvaardigd (99 %!), en zal eens de Antichrist zich autoriseeren. Christus is nooit gerechtvaardigd uit eenig rechtsbewustzijn.

De paar dwazen-om-Christus'-wil, die straks nor- overgebleven zijn, als de Antichrist daar is, zullen dan zich het verschil tusschen revolutie en refor- matie herinneren, en voor zichzelf er aan vasthou- den. Maar gezegend nu reeds het volk, dat zegge- kan: den koning van Hispanje heb ik ALTYD ge- eerd. Altijd, ook zonder een vacuum, waarin zij gezag opgeschort en voor mij revolutionair, daarmee het hek van den dam genomen was.

Het vliegt achteruit bij de gereformeerden van ginds.

K. S.

BIJ UW KOMST.

Wanneer Gij straks tot ons zult

[wederkomen.

en ons met hunk'ring immer wachtend vindt,

zal 't herfstlicht dan vergrijzen rond de

[bomen.

of wiiven nog de halmen in de wind?

Ik weet, dat al wat nauwlijks is ontloken,

zich dan tot rijpen plotseling ontvouwt.

En al wat welig reeds was uitgebroken,

zijn bloeisel tot in eeuwigheid behoudt.

En 't kille graf zal niet meer toebehoren

wat voor de felle stormen was gewicht.

Maar wat gebroken lag en scheen verloren

zal eind'loos bloeien voor Uw aangezicht.

opstel over de vriendschap gezegd, dat vriendschap ontstaat door het ervaren van een gelijk lot.

Hij neemt dan het voorbeeld van paarden, die uit dezelfde ruif eten. Of het voorbeeld geslaagd was, valt, zoo gauw het over menschen gaat, misschien te betwijfelen. Aan de- zelfde ruif ontstaat meer dan eens geweldige nijd.

Maar er is een ander voorbeeld: het lijdens naast elkander onder eenzelfde vijand kan de menschen dichter bij elkan- der brengen; er kan, hoewel de beginselen verschillen, meer- dere persoonlijke waardeering komen.

En dan dreigt hier voor den belijder van Christus in on- zen door de beginselen der revolutie voortgedreven tijd zeker een groot gevaar. Dit n.l. om Vinet te volgen, inplaats van Calvijn.

Vinet zei toch: het komt allereerst op den ernst aan, waarmede gij een beginsel volgt. Calvijn echter oordeelde, naar de Schrift, dat het allereerst aankomt op het beginsel, dat ons heet gegrepen.

Het bleek mij dan ook aanstonds, dat de vrijzinnige gees- ten ondanks alle persoonlijke waardeering, bleven, die zij waren. Zij bereden zelfs met veel zwier, al hun oude stok- paardjes. Niets geleerd en niets vergeten — het waren niet alleen de Pourbons, wien dit overkwam.

Men oordeelde eigenlijk, dat wij later, na de bevrijding, elkan- der nu gevonden hebbend, in alles goed konden samen- gaan.

Het zou een blij huwelijk van beginselen worden. Als in het bekende liedje van: Kaatje ben je boven, ja mevrouw — Ik wil je wat beloven.

Allerlei ingrediënten, en dan: doe dat in een keteltje, en roer het met een lepelje, o, wat zal dat lekker zijn.

Dadelijk na de bevrijding leek het ook wel, alsof som- mige jongeren onder ons waren aangestoken door die ge- dachte, zij het dan beperkt tot allen, die Christelijk nationaal wilden zijn.

Alsof de kinderen der echte Reformatie niet hadden doen zien, door Gods genade, dat zij alleen het echt nationale leven, dat de vrijheid waarlijk kent, konden bouwen. Zoo leerde Groen het ons, als hij niet opbedd met telkens weer te vermanen, dat alleen de beginselen der reformatie onze natie in den gouden tijd hadden gebouwd en dat daarin al- leen de waarborg ligt voor de handhaving der constitutionele goederen.

De kinderen der Revolutie hebben waardeering voor den persoon en zijn vrijheid vervangen door het „eerbiedigen van beginselen".

En dat zou het nationale feest zijn, dat wij nu straks ook gingen vieren.

Alles zou nieuw worden in ons goede vaderland. Die oude Staten-Generaal vertegenwoordigden ons goede volk niet meer.

Het moest alles „nieuw bloed" zijn; nieuwe menschen, die den tijd verstaan. Al goed, al goed — Ik zal die historie niet weer ophalen.

De stembus heeft nu gesproken en het blijkt nu wel, dat er niets veranderd is, zij het dan wel vergerd.

Is het niet zoo?

Wij zien nu wel de leegheid der leuze van de Nederland- sche volksgemeenschap, vrucht der verbeeldingskracht van mannen als Schermerhorn en de zijnen, en klagen er niet over, dat de partij van den arbeid feitelijk een nederlaag leed.

Maar denk! wij nu aan de dwaasheid, waarmede gere- geerd werd, en hadden wij er op gehoopt, dat ons volk dit zoude hebben ingezien, dan stelt de uitslag van den stembus- strijd wel teleur.

Tel maar op:

De partij van den arbeid haalde toch 29 zetels en de com- munist verkreeg er tien. En de Roomsche katholieke volks- partij heeft haar kracht behouden, zeker niet het minst door veel te beloven, wat een zeker soort van lieden in vreugd doet leven. En zoo kom ik tot meer dan zeventig procent van ons volk, die zich verbeeldt in een tijd van groote ver- arming aan ons allen, in het bijzonder dan aan de „arbeiders", een verkeerde bestaan te kunnen schenken, aan hetwelk eigenlijk niets meer ontbreekt, wat wij maar kunnen begeeren.

Die tien communisten bewijzen weer de waarheid, dat de girodijn den jacobijn wekt. Laten wij maar doorgaan als nu, — en dat aantal wordt voortdurend grooter.

Het stemt tot dankbaarheid dat de antirevolutionaire partij haar oude sterkte weer verkreeg, dertien zetels.

Wij mogen dankbaar zijn, al verloren wij er vier.

Men zegt nu naar ik las: daar ging de franje; de libe- ralen, die Colijn stemden in '37, verlieten ons weer. Men doet dan, alsof wij daar blij mee mogen zijn. Zeker mag dit het geval zijn, als wij die vier extra-zetels indertijd won- nen door vervaging van onzen beginselstrijd.

Maar zijn wij oprecht, als wij het verlies toejuichen?

Waarvoor maakten wij dan die groote actie met plaatjes en praatjes, als het ons niet ook om die „franje" te doen ware?

GRONINGER BRIEVEN

Amice frater,

In Buchenwald hadden wij, evenals later ook in andere kampen van dien aard, geregeld samenkomsten van mannen, die te voren in den publieken kamp der beginselen een goede plaats hadden ingenomen en menigmaal fel tegenover elkan- der hadden gestaan.

Nu zouden wij samenspreken, niet over het verleden, maar over de toekomst; hoe ons volk na de bevrijding weer op te richten uit den druk. Matthias Claudius heeft in een